

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України

«Про внесення зміни до статті 170 Сімейного кодексу України щодо уточнення окремих питань прийняття рішення судом про відібрання дитини від батьків»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Статтею 170 Сімейного кодексу України визначено порядок відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав. Зокрема, частиною другою цієї статті передбачено, що у виняткових випадках, при безпосередній загрозі для життя або здоров'я дитини, орган опіки та піклування або прокурор мають право постановити рішення про негайне відібрання дитини від батьків. У цьому разі орган опіки та піклування зобов'язаний негайно повідомити прокурора та у семиденний строк після постановлення рішення звернутися до суду з позовом про позбавлення батьків чи одного з них батьківських прав або про відібрання дитини від матері, батька без позбавлення їх батьківських прав. З таким позовом до суду має право звернутися прокурор.

В питаннях правозастосування даної статті варто звернути увагу на постанову Верховного Суду № 369/8018/23 від 13.08.2025 року у якій сформовано висновки про те, що «приписи частини другої статті 170 СК України про негайне відібрання дитини від батьків у виняткових випадках, при безпосередній загрозі для життя або здоров'я дитини, покликані саме на захист дитини і відображають відповідні повноваження органу опіки та піклування (91). Разом з тим покладення на орган опіки та піклування у такому разі обов'язку у семиденний строк після постановлення рішення звернутися до суду з позовом про позбавлення батьків чи одного з них батьківських прав або про відібрання дитини від матері, батька без позбавлення їх батьківських прав означає наявність судового контролю за вказаним рішенням органу опіки і піклування та не свідчить про те, що суд повинен обов'язково ухвалювати рішення про позбавлення батьківських прав або про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав, якщо дійсне висновку про обґрунтованість рішення органу опіки і піклування про негайне відібрання дитини (92). Суд перевіряє наявність підстав для позбавлення батьківських прав або відібрання дитини без позбавлення батьківських прав саме на час ухвалення рішення і якщо суд дійде висновку, що обставини для позбавлення батьківських прав або відібрання дитини на час ухвалення рішення відпали, він відмовляє у задоволенні позову, однак така відмова не свідчить автоматично про незаконність чи необґрунтованість рішення органу опіки і піклування про негайне відібрання дитини (93).»

Отже, за висновками Верховного Суду, суд перевіряє наявність підстав для позбавлення батьківських прав або відібрання дитини без позбавлення батьківських прав саме на час ухвалення рішення. Саме тому, враховуючи вищевказані висновки Верховного Суду пропонується уточнити частину другу статті 170 Сімейного кодексу України.

2. Цілі і завдання прийняття законопроекту

Законопроект спрямований на удосконалення положень Сімейного кодексу України в частині прийняття рішення судом про відібрання дитини від батьків.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується уточнити частину другу статті 170 Сімейного кодексу України, зокрема, встановити, що суд перевіряє наявність підстав для відібрання дитини без позбавлення батьківських прав саме на час ухвалення рішення і якщо суд дійде висновку, що обставини для відібрання дитини на час ухвалення рішення відпали, він відмовляє у задоволенні позову.

4. Правові аспекти

Основними актами законодавства у даній сфері правовідносин є Конституція України, Сімейний кодекс України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування законопроекту

Законопроект сприятиме удосконаленню положень Сімейного кодексу України в частині прийняття рішення судом про відібрання дитини від батьків.

Народний депутат України

